ProAgria Etelä-Pohjanmaa

Euroopan unionin osarahoittama

Laidun, lehmä ja vasikka -hanke

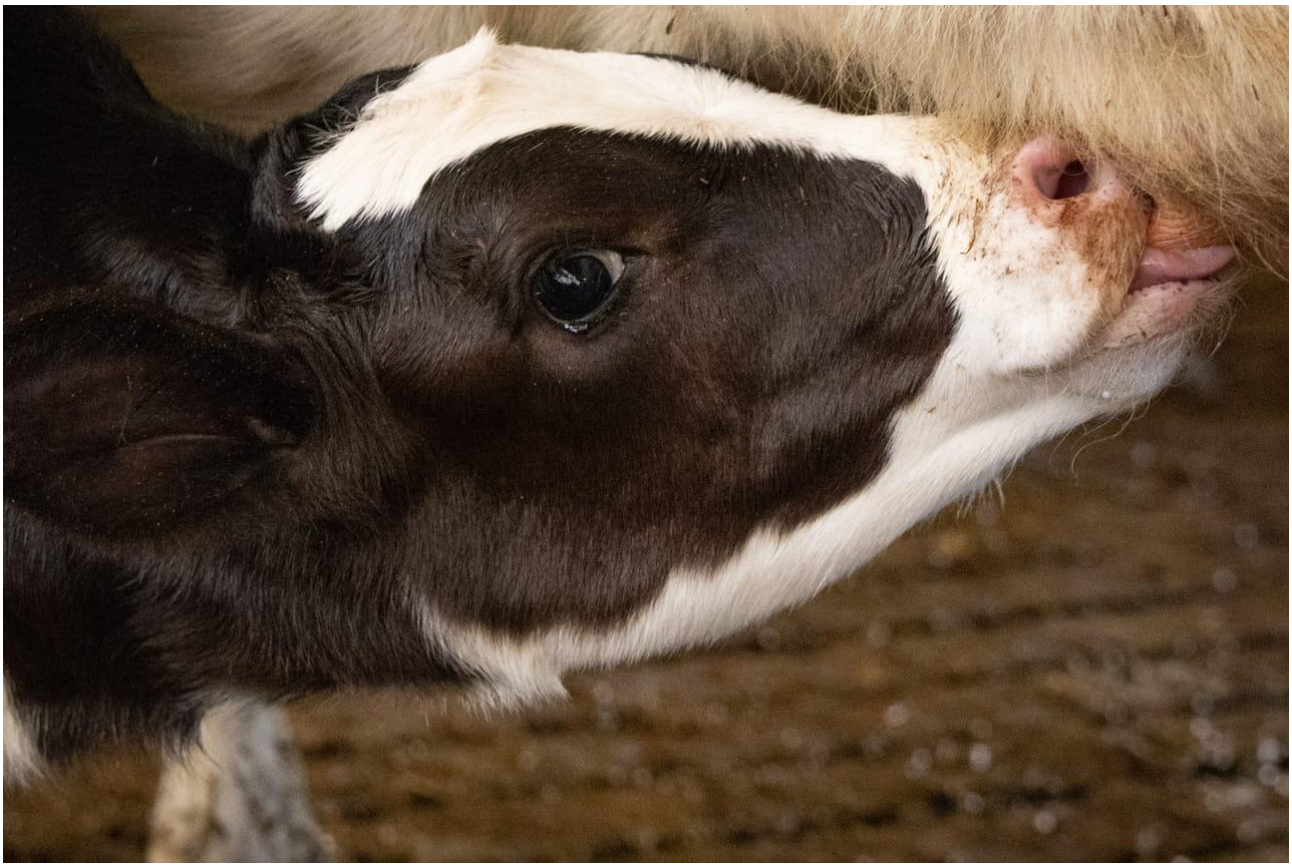

Hoidossa oman emän alla

Pikkuvasikat kipittävät isojen lehmien seassa monta kuukautta Huhtaloiden pihatossa. Vierihoito on muuttanut kaiken luomumaitotilan arjessa.

Mia Kärkkäinen I IlkkaPohjalainen

21.11.2026 6:30 Kauhava

Pikkuvasikoilla riittää menoa pihatossa. Kaksi kirmaa parsien välissä, kolmas rallittaa navettakoiran Rollen edellä, ja neljäs haistelee isojen lehmien jalkoja. Sitten nuorimman vasikan emä ammuu. Se on merkki tulla kikille. **Sanna Huhtala** auttaa reilun viikon ikäistä vasikkaa livahtamaan portin ali. Se puikkelehtii poikineiden lehmien seassa tottuneesti maitobaarilleen.

Kuvaus on erilainen kuin perinteisillä maitotiloilla. Siellä vasikat vieroitetaan emästään pian syntymän jälkeen. Kauhavalaisten Sanna ja **Jarmo Huhtalan** luomumaitotilalla ei enää toimita niin. Jokainen emä saa imettää tilalle jäävää lehmävasikkaansa kolmesta neljään kuukautta.

Tapa on kuulunut Huhtaloiden arkeen jo 2,5 vuotta.

– Ennen emä sai nuolla puhtaaksi vastasyntyneen vasikkansa, ja sitten ne erotettiin. Vasikkaa juotettiin tuttisangolla minkä tahansa emän maidolla. En halua palata entiseen tyyliin mistään syystä, Sanna Huhtala sanoo.

Vierihoidossa emä ja vasikka jäävät poikimakarsinaaan noin viikoksi, jotta vasikka leimaantuu kunnolla emäänsä. Sitten ne siirtyvät pihaton puolelle muiden joukkoon.

– Seuraan, että vasikka osaa mennä emänsä luo imemään. Vain neljää vasikkaa on pitänyt avustaa, Huhtala laskee.

Kuluttajat ovat esittäneet kritiikkiä maidontuotantoa kohtaa muun muassa siksi, ettei ole eettistä erottaa vastasyntynyttä vasikkaa emästään.

– Aikainen vieroittaminen kirpaisi meitäkin. Ihanteellinen imetysaika olisi kuudesta kahdeksaan kuukautta, mutta vierihoito kestää sentään muutaman kuukauden. Se on askel parempaan päin, Huhtala sanoo.

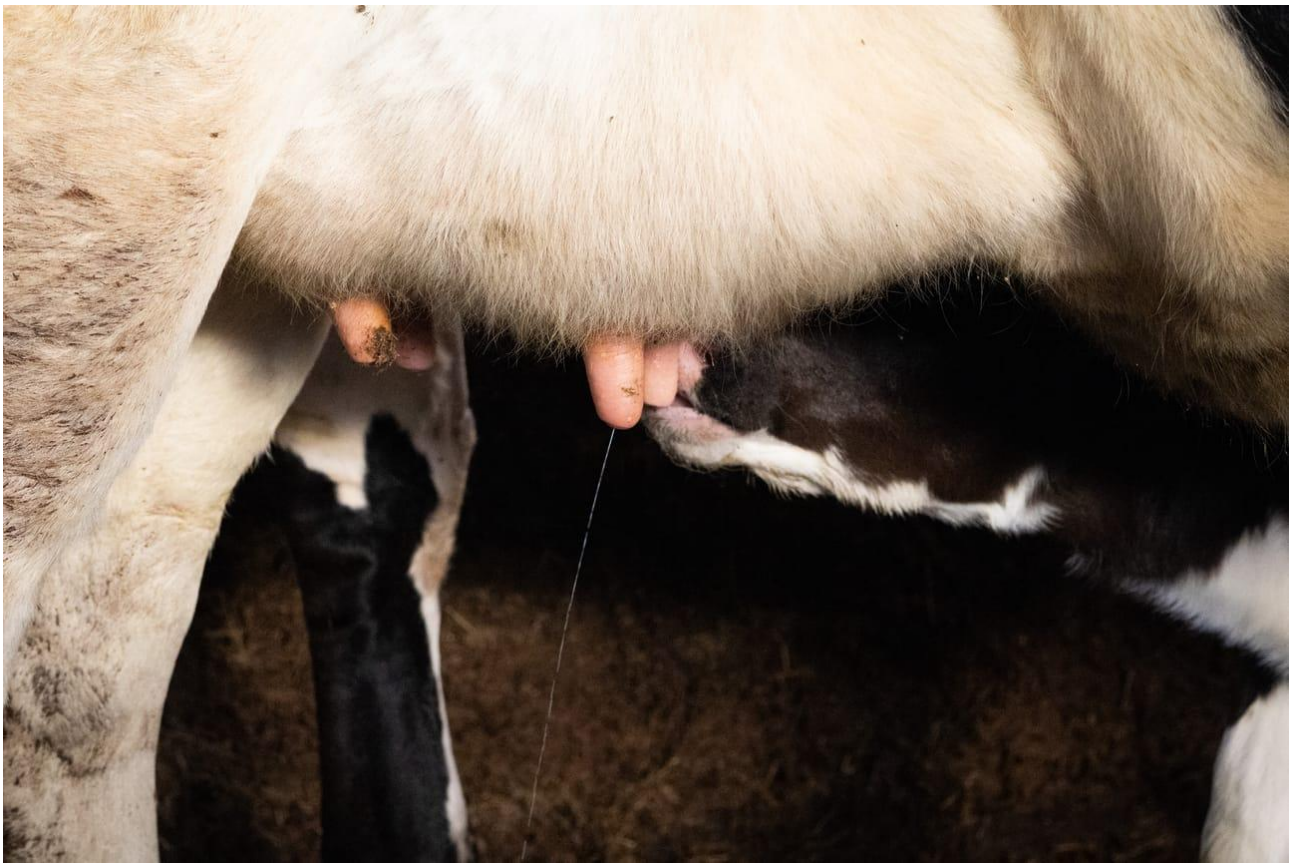

Maitoa valuu hukkaankin, kun vasikka on imemässä.

Kuva: Mia Kärkkäinen

Hän iloitsee, että vierihoito on tuonut pihattoon seesteistä yhteiselämää. Ja muutakin hyvää. Vierihoitovasikat näet kasvavat reippaasti.

– Silmälläkin näkee, että niillä on hyvin massaa. Ne painavat nelikuisina jopa yhtä paljon kuin kuusikuiset eli keskimäärin 180–200 kiloa, Huhtala kertoo.

Pirteä kasvu voi selittyä ainakin sillä, että vasikat imevät vielä enemmän maitoa kuin tuttisankojuotolla ja juuri omalta emältään.

– Lisäksi vasikat oppivat aika nopeasti syömään lehmien rehua, koska ne ottavat mallia emästään. Ennen rehuun tottuminen kesti kauemmin, koska nuoret olivat omanikäistensä porukassa.

Huhtala on huomannut, että pikkuvasikat kestävät nykyään paremmin vasikkaripulia.

– Ennen vasikat menivät usein huonon kuntoon eivätkä syöneet. Niille piti antaa letkulla maitoa ja elektrolyyttejä. Tälläkin hetkellä pikkuvasikoilla on ripulia, muttei se haittaa niitä, koska ne ovat kestäviä. Nykyään emme juuri tarvitse letkuttamista.

Luomutuotannossa vasikoita on juotettava vähintään kolme kuukautta. Huhtaloiden vierihoitopihatossa joidenkin vasikoiden vierihoito venähtää neljään kuukauteen, koska Huhtalan vieroittavat ne pareittain.

Kuva: Mia Kärkkäinen

Pikkuvasikka-aika vaikuttaa siihen, millainen lypsävä vasikasta tulee.

Huhtala osaa kertoa siitä jo jotain, koska tänä vuonna ovat poikineet kymmenkunta ensimmäistä lehmää, jotka olivat itse vasikkoina vierihoidossa. Ne ovat kaksivuotiaita.

– Ne ovat rauhallisia, ja niillä on parempi maitotuotos kuin ennen ensimmäisen kerran poikineilla. Ne antavat maitoa nyt takaisin meille, Huhtala iloitsee.

Luomumaitotilallinen Sanna Huhtala on varsin tyytyväinen pihaton meininkiin.

Kuva: Mia Kärkkäinen

Hän selostaa tarkemmin, miksei lypsyasemalla saada maitoa niin hyvin vierihoitovasikkojen emiltä.

– Hormonit vaikuttavat siihen, että emät pidättävät maitoa. Aivan kuin ne säästäisivät sitä vasikalleen. Kun emät palaavat asemalta, maitoa valahtaa utareesta lattialle. Samoin sitä valuu, kun vasikka on imemässä.

Kolme ensimmäistä kuukautta poikimisen jälkeen on lehmän huipputuotoskausi. Huhtalan mielestä sen menettäminen voi olla syynä, ettei vierihoitoon siirrytä.

– Ei kannata kuitenkaan tuijottaa vain imettäjälehmän maidon saamista tankkiin. Vierihoidon avulla voi saada pitkäikäisiä, kestäviä ja hyvin tuottavia lehmiä, joten kokonaisuus antaa rahallisessa mielessä takaisin.

Ennen vasikoille lypsettiin maitoa vasikoille kannukoneella. Huhtala kantoi maidon tuttisangoissa vasikoille ja juotti ne. Yli jääneet maidot hän vei viemäriin ja pesi tuttisangot. Vasikkakarsinoiden kuivikkeet piti vaihtaa aika ajoin.

" Silmälläkin näkee, että niillä on massaa enemmän kuin aiemmilla vasikoilla. Ne painavat nelikuisina jopa yhtä paljon kuin vieroitetut kuusikuiset eli keskimäärin 180–200 kiloa."

Sanna Huhtala

Luomumaitotilallinen

Vierihoito on vähentänyt selvästi Huhtaloiden vasikanhoitotöihin kuluvaa aikaa.

– Kuinka onkaan helppoa ja vaivatonta, kun vasikat ovat oman emänsä alla hoidossa. Riittää, että kolaan lannat, kuljen ja tarkkaillen, että vasikat näyttävät hyviltä ja liikkuvat normaalisti.

Huhtala kertoo, että tilat, jotka ovat lopettaneet vierihoitokokeilun, ovat luottaneet ehkä liikaa siihen, että emä hoitaa vasikan. Hän toteaa, että vierihoidon säännöt pitää olla kaikkien pihatossa työskentelevien tiedossa.

Ennen vasikat siirtyivät isojen lehmien puolelle vasta kaksivuotiaina eli hiehoina. Huhtala kertoo, että lehmät olivat hiehojen mielestä pelottavia ja toisinaan äkäisiäkin.

Nyt kaikki voivat tottua toisiinsa jo alkuvaiheessa. Se on turvallisempaa kaikin puolin.

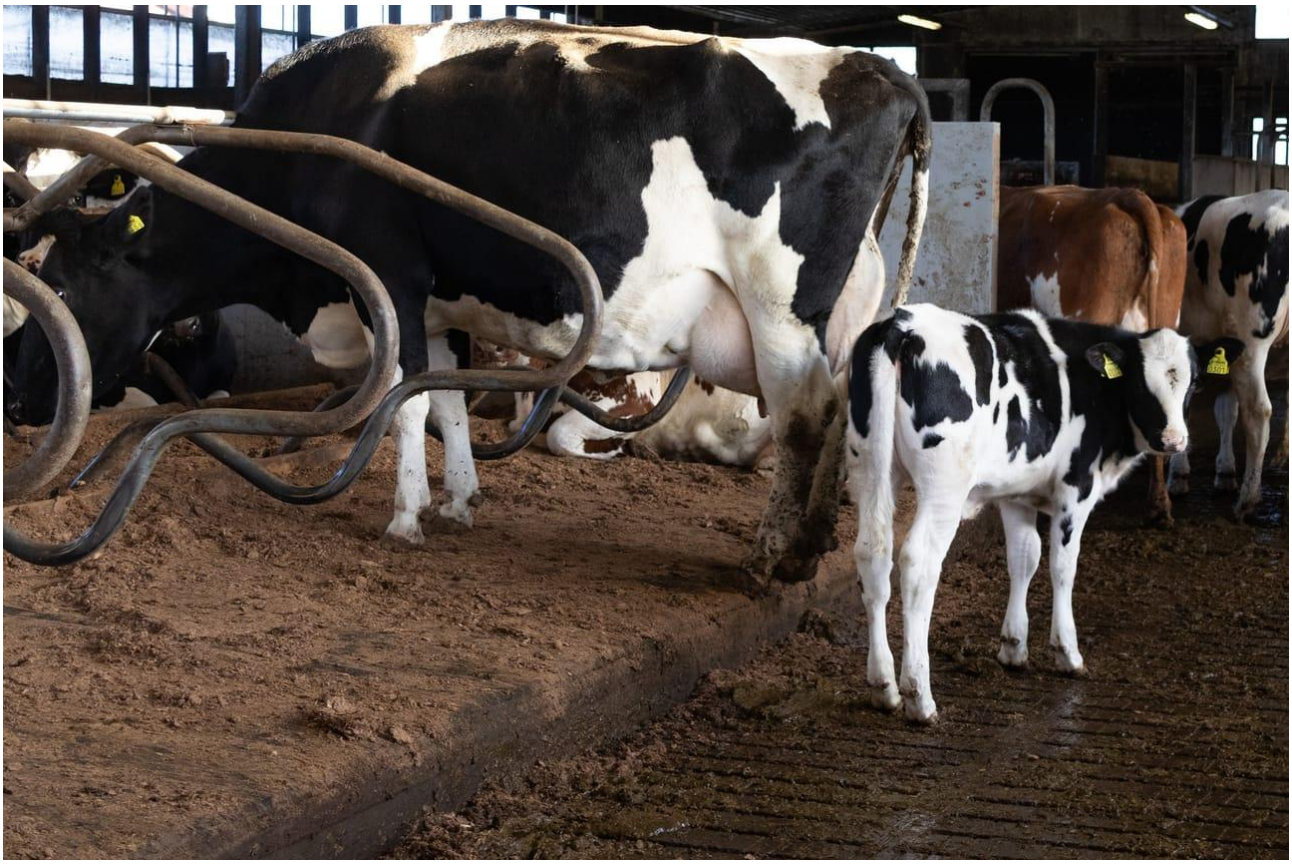

Pikkuvasikat sipsuttavat ongelmitta palkkiritilälattialla.

Kuva: Mia Kärkkäinen

Vierihoitopäätöstä edelsi suuren ennakkoluulon nujertaminen.

– Ajattelimme, ettei vierihoito onnistuisi ikinä pihatossamme, koska tiloja ei ole suunniteltu vapaana oleville vasikoille. Pelkäsimme, että pienet sorkat voisivat jäädä kiinni ritiläpalkkilattian rakoihin.

– Kollega kertoi, kuinka hänellä oli poikimisruuhkassa vasikoita ritiläpalkkilattian puolella eikä tullut mitään ongelmia. Sitten meillekin osui ruuhkaa. Pikkuvasikoita oli juotettavina myös poikimakarsinassa, ja se oli pakko tyhjätä. Laitoimme pikkuvasikat lehmien sekaan ja huomasimme, että ne pystyivät liikkumaan ongelmitta.

"Haluamme pitkäikäisiä ja sellaisia lypsäviä, jotka pysyvät karjassa pitkään. On mielenkiintoista seurata, nouseeko lehmien keski-ikä vasikka-ajan vierihoidon ansiosta."

Sanna Huhtala

Luomumaitotilallinen

Huhtalat kokeilivat vierihoitoa heti seuraavaan vasikkaan. Aluksi lehmät olivat ihmetelleet ja olleet vähän levottomia, kun vasikka juoksenteli ja pomppi pitkin poikin pihattoa.

– Mutta lehmät tottuivat äkkiä. Moni lypsytilallinen saattaa pelätä sitä, että lehmät pukkisivat pikkuvasikoita, mutta meillä on käynyt niin hyvin harvoin. Lisäksi vasikoiden seuranta on tärkeää.

Vierihoidon aloittaminen ei siis vaatinut remonttia pihatossa. 60 lypsävää pihaton välikäytävillä on mukava turvepatja tai tyhjissä parsissa on mukana nukkua.

– Esteitä ei ole tarvinnut tehdä, sillä vasikat eivät ole menneet ei-toivottuun paikkaan eli lypsyasemalle. Vasikanrehupiilollekin löytyi paikka.

Vierihoidon jälkeen on vieroituksen aika. Huhtaloilla meni vuosi sopivan tavan löytämiseen.

– Huomasimme, että pikkuhiljaa erottaminen vain pitkitti kaipuuta. Portin takaa emä näki ja kuuli viereltään viedyn vasikkansa. Ne huusivat toisilleen surkeasti. Emä stressaantui eikä malttanut mennä syömään tai lepäämään.

Huhtalat päätyivät siihen, että vasikalta katkaistaan kertalaakista näkö- ja kuuloyhteys emään.

Vieroittamistila löytyi vasikkalan ryhmäkarsinoista. Ne olivat tyhjiä, koska niitä ei tarvittu vasikoiden juottamiseen tuttisangolla.

– Vasikka ja emä eivät sen kummemmin huiki ja kaipaa toista, eli molempien stressi saadaan katkaistua pian. Seinämä ei täysin blokkaa ääntä, mutta näköyhteyttä ei ole. Kokeilimme vasikoiden sieraimiin piikikästä imemisenestonrengastakin, mutta se ei ollut meidän juttumme.

Navettakoira Rolle ja navetan väki tulevat hyvin toimeen keskenään.

Kuva: Mia Kärkkäinen

Vuoden päästä Huhtaloilla on lisää tietoa vierihoidosta, koska he ovat mukana Pro Agria Etelä-Pohjanmaan Laidun, lehmä ja vasikka -hankkeessa. Heidän tilansa osallistuu siihen ainoana vierihoitotilana, jossa vasikka on oman emänsä kanssa.

– Alamme esimerkiksi punnita vasikoita, kellottaa vasikkatöihin kuluvaa aikaa ja seurata, kuinka kauan vasikka ja emä kaipaavat toisiaan vierihoidon jälkeen, Huhtala kertoo.
Sanna Huhtala osallistuu Maitoalan huippuseminaari 2026:teen Oulussa 24–25. marraskuuta. Hän on mukana vierihoitoaiheisessa paneelissa.